

Наставно-уметничко-научном већу  
Факултета музичке уметности у Белграду  
Сенату Универзитета уметности у Београду

## **Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта**

Мр Марије Шпенглер Марковић

*Савремено интерпретативно тумачење Соната и Партита Јохана Себастијана Баха за соло виолину, инспирисано извођачком праксом виолинских школа 19. и 20. века.*

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта у саставу: Маја Јокановић, ментор, редовни професор ФМУ, др Срђан Сретеновић, ванредни професор ФМУ, коментор, Јасна Максимовић редовни професор ФМУ, Гордана Матијевић-Недељковић редовни професор ФМУ и Евгенија Кравцева редовни професор у пензији Академије уметности у Новом Саду, присуствовала је концертном извођењу и упознала се са писаним делом докторског уметничког пројекта кандидаткиње мр Марије Шпенглер-Марковић под називом *Савремено интерпретативно тумачење Соната и Партита Јохана Себастијана Баха за соло виолину, инспирисано извођачком праксом виолинских школа 19. и 20. века*. На основу сазнања која је стекла анализом концертног извођења и писаног рада, Комисија подноси Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду следећи

## **ИЗВЕШТАЈ**

### **БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ**

Марија Шпенглер-Марковић је основне и магистарске студије завршила на ФМУ у Београду, у класи Дејана Михаиловића, као студент генерације. Добитница

је награда из фонда Мери ЖеЖељ-Мајер током студија, као и награде фонда Марије Михаиловић за најбољи магистарски испит.

Године 1998. постала је стипендиста Гилдхол школе за музику и драму у Лондону, у класи проф. Дејвида Такеноа. На овој школи 2001. је поред магистарске стекла и диплому концертног солисте, са највишим оценама, редовно наступајући као солиста са Гилдхол Симфонијским и Камерним оркестром. Добитница је низа награда на националним и међународним такмичењима (Микеланђело Абадо у Италији 1995, Међународно такмичење Музичке Омладине у Београду 1996).

Као солиста наступала је са Београдском филхармонијом, Симфонијским оркестром РТС, Симфонијским оркестром ФМУ, Симфонијским оркестром Академије Франц Лист у Будимпешти, Гудачима Св. Ђорђа, БГО Душан Сковран. Била је ангажована као ко-лидер са Аустралијским Камерним Оркестром и остварила бројна гостовања широм Аустралије, Јапана, Новог Зеланда и Европе. Сарађивала је са уметницима као што су Ангела Хјуит (Angela Hewitt), Пека Куисто (Pekka Kuusisto), Лев Маркиз, Гордан Николић, Елизабет Валфиш (Elisabeth Walfisch), Јулиан Рахлин и Емануел Паи (Emmanuel Pahud). Као концертмајстор, наступала је са Холандским камерним оркестром, оркестром Београдске филхармоније, Аустралијским камерним оркестром, Енглеским камерним оркестром, Симфонијским оркестром РТВ Словенија, Камератом Србијом и са Гудачима Светог Ђорђа, чији је концертмајстор од 1995. године.

Сарађивала је са ансамблима за модерну музику Музик фабрику (Musik Fabrik) из Келна и Енсамбл модерн (Ensemble Modern) из Франкфурта, на фестивалима у Луцерну, Дармштату, Бечу и Бриселу. Марија Шпенглер-Марковић је остварила низ снимака за Телевизију ВВС и Радио ВВС 3, као и бројне компакт дискове са камерним оркестрима и ансамблима (Channel Classics, WDR, ВВС, ПГП, РТС). Извела је и бројне премијере као солиста и камерни музичар у земљи и иностранству, издвајају се премијера концерта за виолину и оркестар Филипа Гласа (Сава Центар, СО РТС, Давид Порселајн) као и премијера Шест сцена и коментара за три виолине и оркестар Зорана Ерића (Гудачи Св. Ђорђа, а потом и са Београдском филхармонијом).

Одржала је бројне мајсторске курсеве виолине у Енглеској (Мењухин Школа), Шпанији на БандАрт летњој академији и у Луцени, где је држала радионице виолине и припремала гудачку секцију Шпанског омладинског оркестра. У нашој земљи одржала је мајсторске курсеве на ФМУ и најскорије, у оквиру Летњег кампа класичне музике у Зајечару.

Од 2004. године ради на Факултету музичке уметности у Београду, тренутно у звању ванредног професора виолине.

## **АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА – ЈАВНЕ УМЕТНИЧКЕ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ И ПИСАНОГ РАДА**

Докторски уметнички пројекат мр Марије Шпенглер-Марковић подразумевао је извођење дела Јохана Себастијана Баха: Сонате за соло виолину у ге-молу BWV 1001, Сонате за соло виолину у а-молу BWV 1002 и Партите за соло виолину у де- молу BWV 1004. као и писани рад у коме се мр Марија Шпенглер-Марковић бави конкретним техничко-изражајним решењима и сугестијама које детаљно обухватају Сонату у ге-молу и Партиту у де-молу, док се решења која су представљена у њима могу применити на целокупан опус Јохана Себастијана Баха за соло виолину.

### **Јавна уметничка презентација**

Јавна уметничка презентација докторског уметничког пројекта мр Марије Шпенглер-Марковић одржана је у сали ФМУ у Београду, 29. септембра 2015. године у 11 часова. На концерту, мр Марија Шпенглер-Марковић извела је следећа дела:

Соната за соло виолину у г молу BWV 1001

-Adagio

-Fuga

-Siciliana

-Presto

Соната за соло виолину у а молу BWV 1002

-Grave

-Fuga

-Andante

-Allegro

Партита за соло виолину у д молу BWV 1004

-Allemanda

-Corrante

-Sarabanda

-Giga

-Ciaccona.

Сугестивна интерпретација мр Марије Шпенглер-Марковић сагледана из угла оригиналних рукописа Ј. С. Баха, стављена у контекст извођења на модерној виолини и гудалу, а такође профилирана кроз извођачке праксе виолинских школа 19. и 20. века, добила је форму заокружене оригиналне интерпретације засноване на студиозном приступу делима. Увидом у писани рад а потом и слушајући извођење наведених Бахових дела, могли смо доћи до закључка да је изванредна интерпретација кандидаткиње настала као плод општег знања, сагледавања историјских чињеница, проучавања едиција и интерпретација великих виолиниста, познавања детаља описаних у писаном раду, формирања оригиналног интерпретивног стила и на крају афинитета према Баховој музици. Овај вредни подухват у потпуности је заокружен врхунским интерпретативним донетима мр.Марије Шпенглер-Марковић.

### **Писани рад**

У писаном раду кандидаткиња се на самом почетку осврће на виолинско извођаштво 19. и 20. века које је донело различите приступе тумачењу Соната и Партита. Извођење барокне музике је у том периоду било под утицајем извођачког тренда и естетике коју су успостављали велики извођачки ауторитети, као и различите виолинске школе, попут италијанске, франко-белгијске и немачке. Мр

Марија Шпенглер-Марковић паралелно прати развој стилско-техничких тенденција у виолинизму и различита тумачења Бахових Соната и Партита од њиховог поновног открића средином 19. века до данас.

У првом делу свог докторског уметничког пројекта, кандидаткиња објашњава који су естетско-извођачки оквири постојали у периоду када су Бахове Сонате пронађене и први пут изведене, дакле више од сто година пошто су написане, а затим и то колико су се извођачко-естетске праксе немачке, франко-белгијске и италијанске виолинске школе међусобно разликовале.

Као важан сегмент писаног рада, кандидаткиња нам пружа детаљан преглед виолинских школа почевши од италијанске школе која датира од 15. века са зачајним представницима, виртуозима на виолини Пјетром Локателијем и Ђузепеом Тартинијем. Поред прегледа италијанске школе, следи преглед француске школе, потом немачке, мађарске и белгијске школе а затим руске и америчке виолинске школе и њихових представника. Колико је важан преглед виолинских школа и њихових представника у контексту савременог извођења Бахових дела за виолину соло, као и одређених извођачких тенденција, видимо у прегледу едиција које нам кандидаткиња даје у наставку свог писаног рада.

У наставку писаног рада кандидаткиња нас упознаје са развојем самог инструмента (виолине) и гудала. Значајне промене које су имале за циљ обogaћивање звука и унапрађење техничких могућности виолине започет је у доба класицизма. Проучавајући разлике између барокне и модерне виолине и гудала у контексту извођења Бахових дела, Марија Шпенглер-Марковић нам спретном анализом даје врло јасну слику о томе какве извођачке разлике морају постојати и артикулацији потеза и извођењу акорада.

Претходне делове писаног рада кандидаткиње можемо сматрати уводом у централни и најважнији део који се бави детаљном извођачком анализом Бахове Сонате у ге-молу а затим и Партите у де-молу. У тексту који следи, мр Марија Шпенглер-Марковић на врло јасан начин пружа интерпретативна решења по врло важним тачкама у ставовима понаособ. Решења се односе на свирање акорада, легатура и пасажа, брзину гудала, вибрато, прстореди, артикулацију, динамику,

осмишљавање фраза и трилере. Примерима и сугестијама о томе како су истакнути представници виолинских школа тумачили наведене музичке параметре, дакле информисаношћу о томе како су се некада изводиле Бахове композиције за соло виолину, кандидаткиња у исто време јасно сугерише свој стил и своја интерпретативна решења, која заправо произилазе из великог познавања могућности које нам даје историјски преглед извођаштва, док је коначан резултат интерпретативног решења питање избора и музичког укуса саме кандидаткиње.

## **КРИТИЧКИ ОСВРТ И ОЦЕНА РЕФЕРЕНАТА**

Темом свог докторског уметничког пројекта, *Савремено интерпретативно тумачење Соната и Партита Јохана Себастијана Баха за соло виолину, инспирисано извођачком праксом виолинских школа 19. и 20. века*, мр Марија Шпенглер-Марковић на изванредан начин осликава актуелни тренутак у интерпретацији Бахових дела за соло виолину. Бавећи се историјским контекстом и прегледом виолинских школа 19. и 20. века, долази до аутентичне и снажне интерпретације у потпуности осмишљене по свим музичким параметрима.

Својим концертним наступом и писаним радом, кандидаткиња је дала потврду врхунског интерпретативног домета, где у оквирима изабране теме пружа изванредан истраживачки допринос.

## **ЗАКЉУЧАК**

Тематика којом се у свом докторском уметничком пројекту бавила Марија Шпенглер-Марковић окренута је истраживањима у области интерпретације композиција Ј. С. Баха за соло виолину. Докторски уметнички пројекат *Савремено интерпретативно тумачење Соната и Партита Јохана Себастијана Баха за соло виолину, инспирисано извођачком праксом виолинских школа 19. и 20. века*, резултат је свеобухватног студиозног приступа теоријском истраживању који је обједињен и заокружен у виду инструктивног извођачког предлога, заснованог на историјски информисаном тумачењу Бахових Соната и Партита.

На основу свега изнетог, Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта мр Марије Шпенглер-Марковић констатује да јавна уметничка презентација докторског уметничког пројекта и писани део докторског уметничког пројекта представљају драгоцен допринос уметничкој области виолинског извођаштва, те да у потпуности одговарају захтевима докторских уметничких студија.

Комисија:

.....  
Маја Јокановић, ред. проф. ФМУ, ментор

.....  
Гордана Матијевић, ред. проф. ФМУ

.....  
Јасна Максимовић, ред. проф. ФМУ

.....  
Кравцева, ред. проф. у пензији

.....  
др. Срђан Сретеновић, ванр. проф. ФМУ, коментор